

Konečno omeniti je še, da ima načrt novega zakona o pristojnosti sodišč v civilnih pravnih zadevah z nadpisom „forum solutionis“ v §-u 92. tudi še določbo, katero nahajamo v zakonu z dne 20. novembra 1852, št. 251. drž. zak. v §-u 62.

Po načrtu glasi se ta določba doslovno:

„Streitigkeiten aus der Seeschiffsmiete, aus dem Dienstverhältnisse der Schiffsmannschaft und aus Seefrachtgeschäften können auch bei dem Gerichte des Ortes angebracht werden, in welchem sich der Beklagte aufhält, die Ware abzuliefern, der Transport des Reisenden zu beendigen ist oder an welchem die Reise abgebrochen wird.“

Nasprotno nahaja se pa določba §-a 44. zakona z dne 20. novembra 1852, št. 251. drž. zak. pod posebnim zaglavjem „podsodnost prejšnjega bivališča“ v §-u 98. načrta novega zakona in se glasi:

„Gewerbetreibende, Handwerker, Handarbeiter, Gesellen, Gehilfen und sonstige Arbeiter um Lohn, Kleinverschleisser, Wirte, Schiffer und Fuhrleute können wegen ihrer Forderungen für gelieferte Erzeugnisse und Waren, für geleistete Dienste und Arbeiten innerhalb neunzig Tagen von der Zeit der letzten Lieferung oder Leistung bei dem nach dem früheren Wohnsitze des Abnehmers oder Arbeitgebers zuständigen Gerichte Klage erheben, wenn letzterer mittlerweile seinen Wohnsitz in einen andern Gerichtsbezirk verlegt hat.

Ein Gleiches steht den Privatlehrern in Betreff ihres Entlohnungsanspruches zu.“

Kakor se vidi, se obe ti določbi bistveno ne razlikujeta od sedaj veljavnih zakonitih določil.

Kako se morejo napraviti, kolikor se dá, pravične kazenske razsodbe.

Spisuje dr. Fran Oblak.

(Dalje.)

Gotovo, da bi se v pregledih, ki bi se imeli prav urejeni priložiti kazenskimi pravičnim, in od predsednika sodnikov govoriti

porotnikom, ne smelo govoriti le v številkah, ampak z živo besedo, in da bi se pri tem moralo vselej kazati na dotične številke, ki se imajo navajati pri vsakem slučaju.

Taki pregledi naj se (za vsako kazensko zadevo posebej) vročijo pri začetku končne obravnave: 1. državnemu pravdniku, 2. zatožencu, 3. njegovemu zagovorniku, 4. in porotnikom (tudi namestnikom) vsakemu v njegovem jeziku.

Taki pregledi bi imeli namen omogočiti, da bi uže pred začetkom končne obravnave dobila zadeva prej omenjeno konkretno lice in da bi se uže pri sami napovedi zapisnikarja o končni obravnavi (§-a 239., 311. k. pr. r.) cela zadeva sama predstavila sodnikom (s. ex professo, — porotnikom), ki bi si lahko prečitali pregled uže pred končano obravnavo v prid miru svoje vesti.

Taki pregledi bi omogočili, da bi se državni pravdniki varovali proti zapovedi §-a 3. k. pr. r. gledé katerekoli dejanske resnice in iz kateregakoli vzroka zavijati zadevo v namen, da bi se kak zatoženec oprostil zatožbe, ali pa obsodil po krivem.

V namen, da bi se taki pregledi prav uredili, predlagam torej:

1. papir, na kateri bi se imeli pisati zapisniki, naj bode ves črtan in v začetku vsake črte naj bo pred vsako črto od začetka do konca papirja tiskana tekoča arabiška številka. Na tak papir je lahko brez vsacega truda zapisnikarja, da celo v njegovo olajšavo, pisati vsakoršno povedbo priče in vsakošen izrek izvedencev. S tem pa je jako olajšan pregled zapisnika samega, v kolikor se kdaj v pregledu navaja: navajala bi se po tem predlogu kaka odločilna okolščina tako: „štev. zapisnika . . . (v dnevniku), — črta štev. . .“ (v zapisniku samem). Kolika zamuda časa se pri sedanjih kazenskih pravnih godi, kjer se navaja le številka zapisnika (Journal Nro.), in mora človek cel (včasih prav dolg) zapisnik prečitati, preden naleti na iskano okolščino! To pa vse ne izključuje resnice, da „incivile et inhumanum est judicare, nisi tota . . . perlecta“.

2. Kazenska pravda pa ne obstoji iz samih zapisnikov, ki jih piše preiskovalni sodnik in naprošeni sodnik, ampak misliti je tudi na priloge zapisnikom, ki so včasih same po sebi mnogobrojne, ali tudi če niso mnogobrojne, so pa prav dolge.

Gledé prilog k zapisnikom je še posebej omeniti, da so ali javna pisma, ali privatna pisma, in glede javnih pisem je omeniti, da državna oblast zamore ukazati, da v bodoče se pišejo na črtan papir, kakoršnega omenjam sub 1. za zapisnike, in to bi jako služilo v namen verjetnosti vseh javnih pisem, gledé citiranja v pisanih pregledih pa lahkobnosti pregledov samih. Kaka okolščina, ki bi se nahajala v teh pismih, bi se navajala takole: „zapisnik št. (Journal Nro.) . . . , priloga št. . . črta št. . .“ Koliki zamudi časa bi se ognili tudi tukaj, kakor sem uže rekel pri zapisnikih, če bi se tako priloge in posamezne okolščine navajale!

Gledé privatnih pisem, katera se po pravici lahko ne morejo vkleniti v črtane, tiskane papirje, je omeniti le, da ona bi se navajala le tako: „zapisnika št. . . , priloga št. . .“ Tukaj je uže treba potrpeti in prečitati vse privatno pismo, naj bo še tako dolgo.

Kazenska pravda se tako s samimi številkami lahko razloži in, če kdo hoče številkam slediti, lahko v naglici vso kazenska stvar nujno in varno pregleda, kazenski spisi sami pa bi varovali, da bi se pri tem ne mogla goditi kaka zlobna prevara, ki se more vsakemu lahko in na kratko s samimi številkami v obraz očitati.

Pregledi, o katerih govorim, bi premagali težavo mnogojezičnosti vsake države (jaz govorim za stvar, ki je povsod ena in ista), bi omogočili med drugim, da bi se predsednik obravnave stvarno in objektivno lahko držal in tudi moral držati zadeve, ker državni pravdnik, zatoženec in vsak porotnik bi koj izpoznal kak nedostatek in taki pregledi bi nepotrebne napravljati, ali vsaj za mnogo prestrigli konečne govore zatoževalca (drž. pravdnika) in zagovornika, katerim bi pa še mnogo ostalo, da bi ugovarjali ali proti kakovosti izjav samega pregleda, proti veljavnosti v njem omenjenih informacij občinskih in drugih politiških gosposk, ki bi se dale tako resnici na ljubo rektifikovati in da bi razgovarjali še druge okolnosti, ker sodniki (naj si bodo sodniki ex professo ali pa ljudski sodniki-porotniki) bi znali uže vredno oceniti vsak govor in bi se ne dajali v svojem prepričanji omajati po retorični sili kateregakoli govornika, ker edin namen pregleda je, da se resnica nekajena predstavi duhu, da, celo očem vsakovrstnega sodnika.

Do zdaj sem govoril še le o prvotnih pismih (zapisnik, priloge etc.), ki bi imela biti podlaga pregledov; kako se imajo pregledi sami osnovati (tudi če prvotna pisma ne bi bila sestavljena po mojem predlogu) imam še povedati.

(Dalje prihodnjič).

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Posestnik z izvršilno zastavno pravico obremenjenega zemljišča, čegar izvršilna prodaja je uže odrejena, ni prost položitev aktorične kavcije.

Okrajno sodišče na Brdu je v pravdi Josipa in Marije L. proti Antoniji Z. in Antonu G. zahtevi tožencev, da morata tožitelja položiti aktorično kavcijo 80 gld., z odlokom z dne 7. decembra 1893, št. 6323 ugodilo iz sledečih razlogov:

Tožitelja sicer pravita, da ima Marija L. zemljišče vl. št. 110 kat. obč. B., ki je sodno cenjeno na 2700 gld.; toženca ugovarjata pa, da je to zemljišče čez vrednost zadolženo. Ker pa je z odlokom c. kr. okrajnega sodišča v R. z dne 23. septembra 1893, št. 6819 na to zemljišče uže dovoljena izvršilna prodaja za iztirjanje tirjatve kr. hranilnice v znesku 500 gld. in ker tožitelja nista dokazala, da je ta prodaja ustavljena niti s (samo ponudeno) predložitvijo zemljeknjiznega izpiska, da je zemljišče prosto drugih dolgov, se je njima naložila položitev aktorične kavcije.

Vsled rekurza tožiteljev je višje deželno sodišče v Gradcu z naredbo z dne 17. januarija 1894, št. 703 tožitelja položitve aktorične kavcije oprostilo iz razlogov:

Toženca ne oporekata, da ima Marija L. zemljišče cenjeno na 2700 gld., katero je po trditvi tožiteljev obremenjeno le s tirjatvama kr. hranilnic v znesku 500 gld. in Luke G. v znesku 1100 gld. Vsled vpeljave izvršbe pa še ni dognano, da je Marija L. popolnoma insolventna. Tožiteljica Marija L. ima omenjeno premoženje v provinciji in po § 406. o. s. r. je ne zadene strogi dokaz, da je zadostno imovita.